

Genesis

Första Moseboken

Bibelstudieserie 2011, Biblion

Ola Österbacka

pastor i S:t Johannes ev-luth. församling

Webbmateriel:

<http://sanktjohannes.info/bibelstudium.html>

Genesis, inledning

1. Bibelns röda tråd: Guds nåd

- Centrala begrepp: synd, dom och nåd
- Guds frälsningshandlande i Jesus
 - ★ från det allmänna till det specifika
 - ★ kvinnans säd (3:15)
 - ★ Seths efterkommande (4:25) -> Sems son (9:27) -> Abrahams (12:3) -> Isaks (21:12), -> Jakobs (25:23), -> av Juda stam (49:10).
- Boken är grundläggande för frälsningshistorien och har en parallell i slutet av Uppenbarelseboken.
- Mer än hälften av Hebr 11 ägnas åt personer i Genesis.

Genesis, inledning

2. Bokens namn

- Bibelns första ord *bereshith*: i begynnelsen
- *Genesis* är grekiska (födelse, släkt, ursprungshistoria) och härstammar från Septuaginta.

3. Författarfrågan

- Jesus och apostlarna angav Mose som författare (Joh 5:46, Apg 15:1).
- Vissa delar anses ha redigerats (14:14, 36:31, 47:11) om man inte beaktar inspiration av den Helige Ande.
- Den s.k. fyrkällshypotesen (J, E, D, P) motsägs kraftfullt av bokens naturliga disposition och har inget objektivet vetenskapligt stöd.
- Många arkeologiska fynd har efter hand motsagt kritik mot Moses författarskap.

Schematisk översikt, Genesis

I. Inledning 1:1–2:3

II. Tio fortsatta historier (*toledoth*) 2:4–50:26

1. Himlens och jordens fortsatta historia, 2:4–4:26
2. Adams fortsatta historia, 5:1–6:8
3. Noas fortsatta historia, 6:9–9:29
4. Noas söners fortsatta historia, 10:1–11:9
5. Sems fortsatta historia, 11:10–26
6. Teras fortsatta historia, 11:27–25:11
7. Ismaels fortsatta historia, 25:12–18
8. Isaks fortsatta historia, 25:19–35:29
9. Esaus fortsatta historia, 36:1–37:1
10. Jakobs fortsatta historia, 37:2–50:26

Litterära frågor

I. De tio huvudavdelningarna

1. De fem första beskriver urhistorien: det allmänna

2. De fem senare beskriver det särskilda: Guds utvalda folk genom patriarkerna

- tre berättande avsnitt, där den förstfödde förbigås av den som föds senare = vittnesbörd om Guds handlande
 - ★ Abraham och Isak (Ismael förbigås)
 - ★ Isak och Jakob (Esau förbigås)
 - ★ Jakob och Josef (Juda och Josef över bröderna, Efraim över Manasse)
- åtskilda av var sin släkttavla
 - ★ Ismaels släkttavla
 - ★ Esaus släkttavla

Litterära frågor

II. Siffrornas betydelse, några exempel

- 10: fullhetens tal
 - ★ antalet fortsatta historier
 - ★ antalet namn i släktavlorna i kap. 5 och 11
- 7: Guds handlande med världen
 - ★ skapelsedagarna
 - ★ 1:1 har 7 ord på hebreiska
 - ★ 1:2 har 14 ord på hebreiska
 - ★ antalet namn i släktavlan i kap. 4
 - ★ flera variationer i flodberättelsen
 - ★ 70 avkomlingar till Noa i kap. 10
 - ★ sjufaldigt löfte till Abraham

Urhistorien

1. Skapelsen (1:1–2:3)

- Inledning (1:1–2)
- Huvuddel (1:3–31)
- Sammanfattning (2:1–3)

2. Adam och Eva i lustgården (2:4–25)

3. Syndafallet och dess konsekvenser (kap. 3)

4. Syndens snabba tillväxt (4:1–16)

5. Två släktregister (4:17–5:32)

- Högmödet släktregister (4:17–24)
- Dödens släktregister (4:25–5:32)

6. Syndens omfattning före floden (6:1–8)

Urhistorien

7. Syndafloden (6:9–9:29)

- Förberedelser (6:9–7:10)
- Dom och räddning (7:11–8:19)
 - ★ Vattnet stiger (7:11–24)
 - ★ Vattnet sjunker undan (8:1–19)
- Syndaflodens efterdyningar (8:20–9:29)
 - ★ Ett nytt löfte (8:20–22)
 - ★ Nya förordningar (9:1–7)
 - ★ En ny relation (9:8–17)
 - ★ En ny frestelse (9:18–23)
 - ★ Slutord (9:24–29)

8. Folkens utbredning (10:1–11:26)

- Folkens spridning (kap 10)
- Språkförbistringen (11:1–9)
- Den första semitiska släktavlan (11:10–26)

Patriarkhistorien

1. Abrahams liv

(11:27–25:11)

- Abrahams bakgrund (11:27–32)
- Abrahams land (kap. 12–14)
- Abrahams folk (kap. 15–24)
- Abrahams sista dagar (25:1–11)

2. Ismaels efterkommande

(25:12–18)

3. Jakobs liv (25:19–35:29)

- Jakob hemma (25:19–27:46)
- Jakob utomlands (kap. 28–30)
- Jakob åter hemma (kap. 31–35)

4. Esaus efterkommande

(36:1–37:1)

5. Josefs liv (37:2–50:26)

- Josefs karriär (37:2–41:57)
- Jakobs flyttning (kap. 42–47)
- Jakobs sista dagar (48:1–50:14)
- Josefs sista dagar (50:15–51:26)

GT-kronologi

Urhistorien

1 Mos 1–11

Skapelsen
Syndafallet
Syndafloden
Babels torn

Uttåget och erövringen

2–5 Mos; Jos

Det delade kungariket

Nordriket faller (722)

Patriarkhistorien

1 Mos 12–50

f.Kr.

Mose föds (1526)

Uttåget (1446)

Jakobs familj till Egypten (1876)

Josef såld till Egypten (1898)

Jakob och Esau föds (2006)

Abram flyttar till Kanaan (2091)

Abrams födelse (2166)

Domartiden

Dom–1 Sam 9

Salomo (970–930)

David (1010–970)

Saul (1050–1010)

Exilen (605–538)

Kronologin är osäker under denna tid och det finns varierande modeller.

Dessa årtal är hämtade från Concordia Self-Study Bible.

Förenade kungariket

Patriarkhistorien

